

УДК 35.08:17.022.01

Р. І. Сторожев,
аспірант НАДУ,
м. Київ

УДОСКОНАЛЕННЯ ПІДГОТОВКИ КЕРІВНИХ КАДРІВ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОГО ІМІДЖУ ДЕРЖАВИ

У статті розкрито організаційно-управлінські аспекти механізму вдосконалення підготовки керівних кадрів в сучасних умовах розвитку Української держави і суспільства, його соціально-психологічні особливості та модель впливу вдосконалення такої підготовки на формування позитивного іміджу держави.

Ключові слова: удосконалення підготовки, керівні кадри, позитивний імідж держави.

Постановка проблеми. За часів становлення незалежної Української держави впродовж тривалого часу була відсутня чітка й продумана програма дій з підготовки керівних кадрів як представників владної управлінської еліти, які впливають на формування іміджу держави. Це породило ситуацію певної невизначеності, що не сприяло формуванню спільних соціальних цінностей та соціальної консолідації у форматі «Українська держава – керівні кадри державного управління – українське суспільство», оскільки старі цінності (утвердження соціальної однорідності, соціальної рівності, колективізму тощо) перестали існувати, а нові (свобода, рівність можливостей, справедливість) ще не були сформовані у свідомості людей.

Саме це й обумовило необхідність розробки такого механізму вдосконалення системи підготовки керівних кадрів України, який би враховував основні вимоги українського суспільства до їх професійних й особистісних якостей і характеристик, забезпечив прозору систему їх добору на керівні посади в органах державної влади.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематиці вдосконалення підготовки керівних кадрів у системі державного управління присвячено наукові розробки Н. Богданової, Н. Гончарук, В. Гошовської, І. Колосовської, В. Олуйка, Ю. Падафет, А. Пахарєва, Л. Пашко, Г. Почепцова, М. Стрільця,

І. Сурай та ін. Проте, незважаючи на широкий спектр досліджуваних ними проблем, окремого дослідження потребують теоретичні й практичні аспекти механізму вдосконалення їхньої підготовки як чинника формування позитивного іміджу держави.

Мета статті – на основі теоретичного аналізу механізмів державного управління розробити та обґрунтувати модель впливу вдосконалення підготовки керівних кадрів на формування позитивного іміджу Української держави.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасний етап розбудови Української держави свідчить про нагальну необхідність удосконалення системи підготовки керівних кадрів як лідерів, готових і здатних щоденною діяльністю в органах державної влади професійно служити Українському народові, країні та державі.

Як свідчать результати проведеного аналізу, таке навчання існує в освітніх закладах Великобританії, Канади, США, де на професійному рівні готуються керівні кадри – професіонали для системи державного управління та державної служби [1, с. 230-231]. Ці заклади характеризуються високою якістю освітніх технологій, фаховістю науково-педагогічних працівників, кількісною обмеженістю вступників та престижністю надаваних їм освітніх послуг.

В умовах України ці освітні заклади формують своєрідне «національне надбання» держави, до яких, як правило, висувається низка вимог, а саме [4]:

– відкритість для всіх, у кого є відповідні здібності, недопущення дискримінації ні за територіальним, ні за майновим, ні за номенклатурним, ні за будь-якими іншими, окрім інтелектуального змагання, принципами відбору;

– орієнтація слухачів на перспективи розвитку України як невід’ємної частини інтегрованого світу, особливе плекання національної мови та патріотизму, поєднання національного й глобального в професійній управлінській діяльності;

– гуманітарна спрямованість усього навчального процесу, яка повинна забезпечуватися за чіткої спеціалізації навчальних закладів;

– якісно вищий рівень освіти, спрямований на формування у слухачів активної життєвої позиції та управлінської культури;

– високий рівень самомотивації до навчання слухачів і виховання у них потреби до безперервної професійної й професійної самоосвіти, самовдосконалення, саморозвитку, самоактуалізації.

В Україні таку освіту з державного управління забезпечує Національна академія державного управління при Президентіві України, яка офіційно визнана провідним ВНЗ з підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації керівних кадрів та державних службовців у галузі науки «Державне управління» за різними навчальними програмами.

Однак така підготовка керівних кадрів на сучасному етапі розвитку Української держави і суспільства потребує суттєвого оновлення й має здійснюватися на принципах демократії, гуманізму, людиноцентризму з метою усунення необ'єктивності й суб'єктивізму як у навчанні, так і в оцінюванні його результатів.

Під удосконаленням підготовки керівних кадрів ми розуміємо такий механізм державного управління, який сприяє не лише змістовному динамізму та постійному оновленню змісту, форм і методів навчання й оцінювання його результатів, а й здійсненню неупередженого сутнісного моніторингу, аналізу, оцінювання складових їхньої спеціальної управлінської підготовки.

Зазначений механізм державного управління, на наш погляд, сприяє формування позитивного іміджу держави як позитивного відображення в суспільній свідомості реального образу якісних зрушень у житті пересічних громадян на основі позитивних, з точки зору суспільної думки, результатів діяльності та відповідальної ролі керівних кадрів та органів державної влади у забезпеченні сталого розвитку України, успішності реалізації стратегічних реформ, подоланні кризових явищ в українському суспільстві. Адже позитивний імідж держави безпосередньо залежить від якісних характеристик репутації, авторитету та професіоналізму керівних кадрів.

Кожна з цих складових іміджу держави по-різному формується і залежить

від іміджу керівних кадрів у суспільстві. Зокрема, репутація є надбанням конкретної особистості й її здобуття є безпосередньою її заслугою на відміну від авторитету, який формують й інші впливові особи та інституції. Тому важливим для формування позитивного іміджу держави залишається третій компонент – професіоналізм керівних кадрів, який потребує свого постійного вдосконалення.

Проведений аналіз відповідної наукової, навчальної, нормативно-правової бази засвідчив, що необхідними складовими процесу вдосконалення підготовки керівних кадрів як чинника формування позитивного іміджу держави доцільно вважати наявність:

- національної концепції реформування державного апарату на період до 2020 р.;

- відповідної законодавчої та нормативно-правової бази державного управління, гнучкої системи їх подальшої професіоналізації;

- системи організаційно-управлінського, соціально-психологічного, матеріально-технічного, кадрового, інформаційно-технологічного забезпечення державної кадрової політики щодо кадрів управління всіх ієрархічних рівнів.

Зокрема, національна концепція реформування державного апарату на період до 2020 р. знайшла своє відображення у Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020» [2]; нормативно-правова база державного управління потребує прийняття низки законів, серед яких Закон України «Про державну службу» [3]; система професіоналізації керівних кадрів та її забезпечення потребують розробки механізму їх якісного оновлення.

Щодо останнього, то нами було проаналізовано підготовку керівних кадрів у Національній академії державного управління при Президентові України в експериментальних групах (2011–2013 рр.), який засвідчив:

- а) достатній освітній рівень їхньої підготовленості до управлінської діяльності (41 % слухачів мають не лише вищу освіту, а й додаткову вищу освіту з державного управління та досвід роботи на керівних посадах, серед них 15,5 % науковців, 66,6 % мають досвід роботи на державній службі, 25,4 %

мають досвід роботи у бізнесі; 8 % мають досвід роботи у громадських організаціях);

б) пріоритетність здобуття ними знань з питань міжнародної політики, управління людськими ресурсами, маркетингу, корпоративної соціальної відповідальності, корпоративного управління, управлінського лідерства, командної взаємодії, самоменеджменту;

в) необхідність запровадження моніторингових процедур розвитку професійної та особистісної (акмеологічної) компетентності слухачів, розробки та запровадження нових навчальних модулів з розвитку управлінського лідерства, інноваційності, відповідальності, конкурентоздатності, демократичності, гуманізації суб'єкт-об'єктних відносин, мотивації визнання й поваги, потреб у безперервному професійному самовдосконаленні, самореалізації та самоактуалізації; застосуванні діалогових, експериментальних, очних, дистанційних видів навчання, запровадженні обов'язкового стажування в органах державної влади загальнонаціонального, регіонального та місцевого рівнів, активного запровадження соціальних технологій саморозвитку, самовдосконалення, самоорганізації, самоактуалізації.

Також з'ясовано, що навчальна програма підготовки керівних кадрів у Національній академії має змістовні організаційні та соціально-психологічні аспекти; включає загальну, функціональну та галузеві складові; ґрунтується на правозахисній, бюджетно-фінансовій, організаційно-управлінській, соціально-психологічній, консультаційно-виховній, інформаційно-комунікаційній складових професійної компетентності; передбачає проведення моніторингу їхнього професійного розвитку. Однак ця програма не забезпечує якісної трансформації особистості в її мотиваційно-ціннісний, поведінковий та професійний сферах, що виявляється в такому:

– сформованості моральних та особистісних якостей, мотивів, потреб, установок, соціальних норм та цінностей відповідно до вимог сучасного українського суспільства та європейських стандартів (мотиваційно-ціннісний

компонент особистості);

– досягненні ефективних результатів професійної діяльності шляхом розвитку принципів гуманізму й демократизму в управлінні (поведінковий компонент особистості);

– наявності спеціальної вищої освіти та досвіду управлінської діяльності (професійний компонент особистості).

Це зумовило необхідність розробки нової моделі впливу вдосконалення підготовки керівних кадрів на формування позитивного іміджу держави. Обґрунтовано, що вона має включати такі обов'язкові складові: *концептуальну* – для актуалізації пріоритетності розробки державної кадрової політики щодо керівних кадрів та основні завдання щодо безперервності їхнього професійного розвитку та підготовки; *організаційно-управлінську* – для забезпечення добору, оцінювання й спеціального навчання на засадах принципів загальної доступності (відкритості), об'єктивності, інноваційності; *змістовну* – для формування змісту програми очно-дистанційного навчання керівних кадрів; *методичну* – для забезпечення застосування інноваційних форм, методів та технологій навчання; *особистісну* – для оцінювання особистісних якостей відповідно до типових вимог до керівних кадрів; *мотиваційну* – для визначення й задоволення потреб, мотивів та інтересів керівних кадрів; *оцінювальну* – для визначення рівня розвитку професійної компетентності кадрів управління; *акмеологічну* – для визначення рівня розвитку акмеологічної компетентності керівних кадрів.

Застосування такої моделі в Національній академії у 2011–2013 рр. значно підвищило показники особистісних якостей та професійної компетентності керівних кадрів, розширило й поглибило їхні знання про управлінське лідерство у сфері державного управління, професіоналізм та професіогенез, акмеологічну культуру; сприяло формуванню нових умінь і навичок щодо застосування проектного менеджменту під час розробки інноваційних проектів у пріоритетних сферах суспільного буття, участі у громадських та благодійних акціях, конференціях, семінарах тощо.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок.

Використання моделі впливу вдосконалення підготовки керівних кадрів на формування позитивного іміджу держави якісно змінює суспільну свідомість, спрямовуючи її на необхідність дотримання контролю за діяльністю керівних кадрів та їх відповідністю займаній посаді в органах державної влади; перетворює управлінську підготовку на постійний процес прозорості, меритократичної, динамічної, демократичної безперервної професіоналізації керівних кадрів відповідно до нагальних потреб і сучасних викликів Української держави.

Список використаних джерел:

1. Ельбрехт О. М. Підготовка менеджерів у вищих навчальних закладах Великобританії, Канади, США (порівняльний аналіз) : монографія / О. М. Ельбрехт. – К. : Основа, 2009. – 256 с.
2. Порошенко представил программу реформ «Стратегия-2020» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://news.liga.net/news/politics/3429632-poroshenko_predstavil_programmu_reform_strategiya_2020.htm.
3. Про державну службу : Закон України від 01.07.2014 р. // Відом. Верхов. Ради України. – 2012. – № 26. – Ст. 273.
4. *Сторожев Р. І.* Практичні рекомендації з формування позитивного іміджу державної служби України / Р. І.Сторожев // Матеріали щорічної наук.-практ. конф. за міжнар. участю (Київ, 6-7 листопада, 2014 р.) / [за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, М. М.Білинської, В. М.Сороко]. – К. : НАДУ, 2014. – С. 267–269.

Storozhev R. I. Perfection of senior executives training as a prerequisite of state's positive image formation.

The article reveals organizational and managerial aspects, which reflect the mechanism of perfection of senior executives training under the current conditions of Ukrainian state and society, its socio-psychological characteristics and model, which portrays the impact of perfection of such training to form positive image of the state.

Key words: perfection of training, senior executives, positive image of the state.

Сторожев Р. И. Совершенствование подготовки руководящих кадров как фактор формирования позитивного имиджа государства.

В статье раскрыты организационно-управленческие аспекты механизма совершенствования подготовки руководящих кадров в современных условиях развития Украинского государства и общества, его социально-психологические особенности и модель влияния совершенствования такой подготовки на формирование положительного имиджа государства.

Ключевые слова: совершенствование подготовки, руководящие кадры, положительный имидж государства.